

Lássuk, miből élünk!

A heterotróf élőlényeket tovább csoportosíthatjuk, aszerint, hogy mivel táplálkoznak. A legbékésebbnek mondhatók a lebontók, amelyek csak az elhalt élőlények anyagait hasznosítják. A mi szemünkben szintén békésnek tűnnek a növényevők (bár egy facsemetének erről más lenne a véleménye). Ragadozónak azokat az állatokat szoktuk nevezni, amelyek elpusztítják a zsákmányukat. Az élősködők ugyanakkor más élőlények testéből élnek, de közvetlenül el nem pusztítják azt.

Lebontók

A lebontó szervezetek közt az élőlények igen széles skáláját találjuk: ide tartozik számtalan baktérium és egyéb egysejtű lény, de a gombák nagy része is, amelyeket korhadéklakónak (szaprofiton) szoktunk nevezni. Folytathatjuk a sort tömérdek féreggel, ízeltlábúval és azok lárváival. Ezek az élőlények igen fontos szerepet töltenek be az élet körforgásában: ők teszik az elhalt állati és növényi anyagokat újra felhasználhatóvá a növények számára. Tágabb értelemben ide sorolhatjuk a dögevőket is, bár ők csak megkezdik a folyamatot: az általuk elfogyasztott, majd kiürített anyagoknak még további lebontók szervezetén kell áthaladniuk, mire valóban humusszá, vagyis a talajt termékennyé tevő és a növények számára felhasználható tápanyaggá válnak.

Növényevők

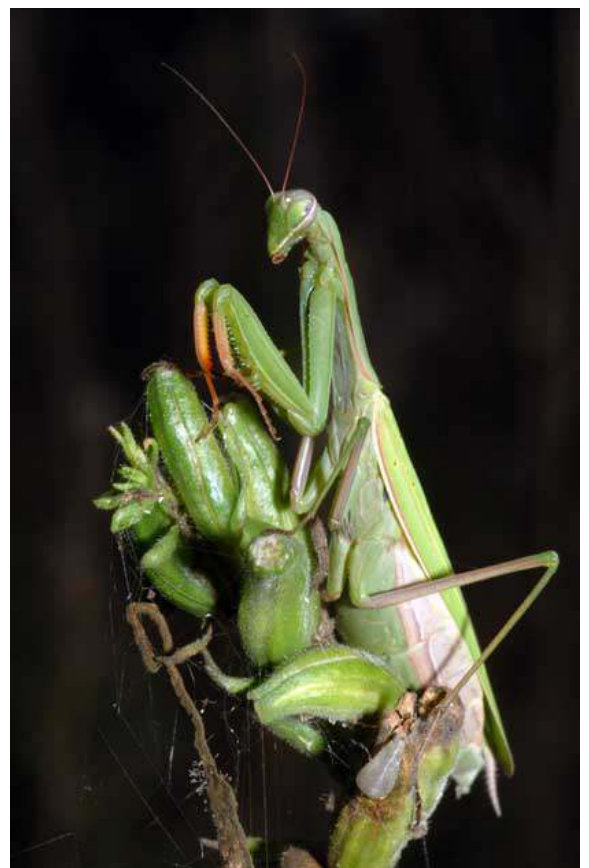
A növényevők közvetlenül az autotróf szervezetekkel táplálkoznak. Számunkra békésnek tűnnek, ám a növények, amelyeket elfogyasztanak, ugyanúgy élőlények, mint a ragadozók által elfogyasztott állatok. Jó hír azonban, hogy a növény leegyelése nem feltétlenül jár annak elpusztulásával. A növények és az

állatok fennmaradási stratégiájának alapvető különbsége ugyanis, hogy míg az állatok főként elkerülni törekszenek a veszteségeket, addig a növények inkább kipótolni, helyrehozni. Vannak persze kivételek: egyes növények méreggel, tüskékkel védik magukat, egyes állatok pedig visszánövesztik, regenerálják elvesztett testrészeit. Általánosságban azonban elmondható, hogy a növény életébe bele van kalkulálva az, hogy lelegetik. Ha ez nem így lenne, nem lenne lehetséges az élet a Földön. Ez már a második ok, amiért a növényeknek hálával tartozunk!

Ragadozók

A következő csoportot azok az állatok képezik, amelyek más állatokra vadásznak. Nevezhetnénk őket ragadozónak is, de ez a kategória meglehetősen relatív: a hétköznapi szóhasználatban nem minden húsevő állatra mondjuk, hogy ragadozó. Általában azokat nevezzük így, amelyek a saját rendszertani kategóriájukkal azonos, vagy annál magasabb rendű állatokat zsákmányolnak. Vagyis ragadozó hal a csuka, mert keszeget eszik, de a szürke gémre, amely ugyanerre a keszegre pályázik, nem mondjuk, hogy ragadozó madár. Ragadozó az imádkozósáska vagy a keresztspók, ha sáskát fog, de ugyanezt nem mondjuk a rigóra vagy a gébicsre, pedig ugyanazt a sáskát eszi. Nincs éles határ a ragadozó és a dögevő között sem: a legtöbb ragadozó állat nem áll ellent a könnyen megszerezhető élelemforrásnak, amit az elhullott állatok teteme jelent, és a dögevő sem habozik vadászni, ha alkalmas prédára lel.

Élősködők

Az élősködők is élő állatok vagy növények testéből élnek, de úgy, hogy közvetlenül nem pusztítják el azt. Élősködők, vagyis paraziták a növények és az állatok közt egyaránt akadnak. Ezek az élőlények a gazdaszervezet által már elkészített, feldolgozott táplálékon élnek, rákapcsolódva annak keringési rendszerére. A külső élősködők (ektoparaziták) kívülről teszik ezt, a belső élősködők (endoparaziták) a gazdájuk testén belül élnek. Nem törekszenek közvetlenül a gazdaszervezet elpusztítására, ennek ellenére előfordul, hogy az a túlzott kizsákmányolástól végül elpusztul.

Tudtad-e?

A növényevők és a ragadozók közt nem mindig éles a határvonal. Egyes ragadozók (mint pl. a nagy panda) teljesen növényevő életmódra tértek át. A növényi táplálékról a húsrá áttérni nem ilyen egyszerű, de egyes növényevők (pl. nyulak, szarvasfélék) olykor kisebb állatokat is elfogyasztanak.

